

Bài 32. Thực hành

VẼ VÀ PHÂN TÍCH THÁP DÂN SỐ

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học, HS cần :

1. Về kiến thức

Củng cố kiến thức về cơ cấu tuổi và giới (là cơ cấu dân số nền tảng, được sử dụng nhiều trong phân tích dân số học).

2. Về kĩ năng

- Rèn luyện kĩ năng vẽ biểu đồ tháp dân số.
- Rèn luyện kĩ năng phân tích và nhận xét biểu đồ.

II – CHUẨN BỊ

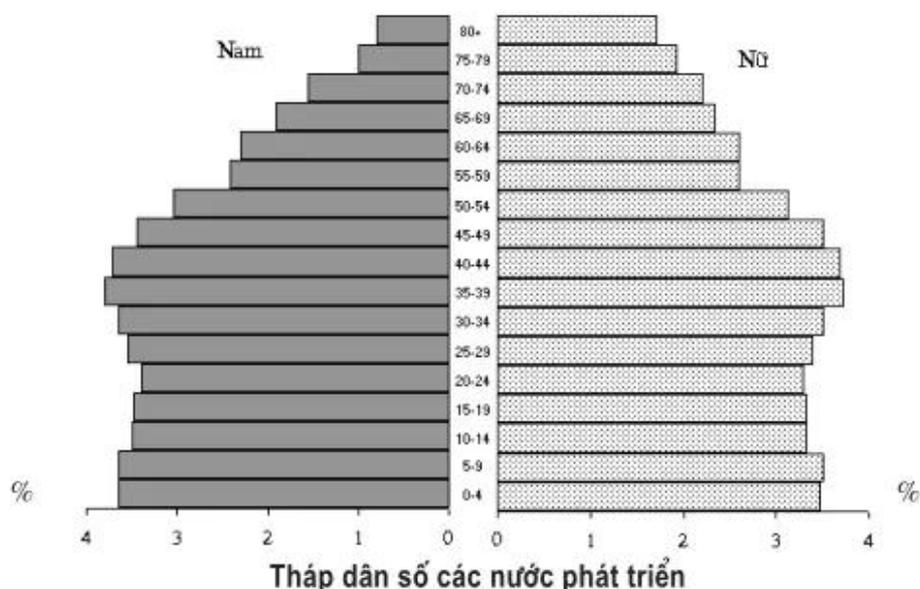
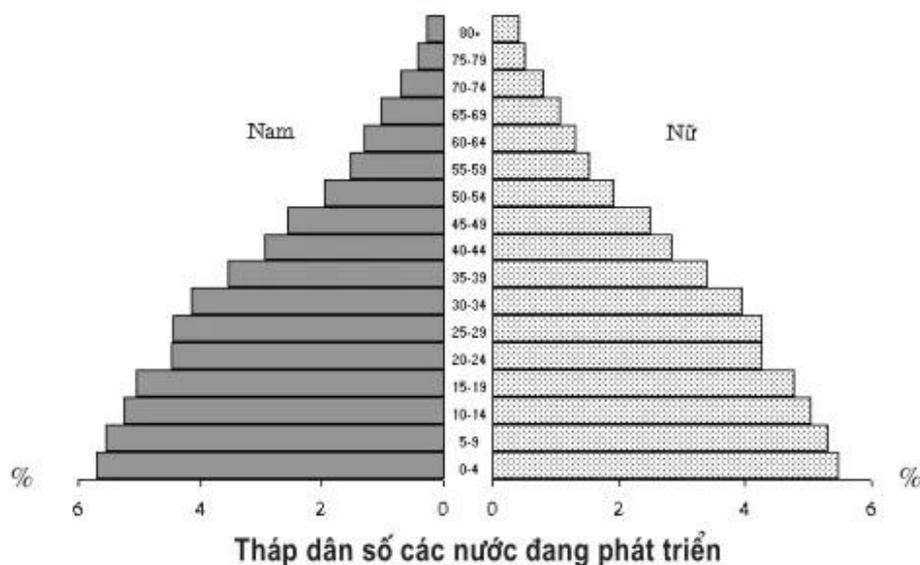
- Máy tính bỏ túi.
- Thước kẻ, bút chì, bút màu.

III – MỘT SỐ ĐIỂM CẦN LƯU Ý

1. Vẽ tháp tuổi

– Tháp dân số được xây dựng theo các lớp tuổi cách nhau 5 năm. Nó bao gồm những băng chữ nhật nằm ngang thể hiện những lớp tuổi kế tiếp nhau theo trình tự lứa tuổi thấp nhất ở đáy, cao nhất ở đỉnh. Phần bên trái của trục thẳng đứng ở trung tâm là cơ cấu nhóm tuổi của giới nam, bên phải là của giới nữ. Độ dài của băng chữ nhật nằm ngang cho mỗi nhóm thể hiện số lượng tương đối (% so với tổng số dân), cũng có thể theo số lượng tuyệt đối (triệu người hay nghìn người).

– Tháp dân số tuổi của 2 nhóm được vẽ như sau :



2. Tính cơ cấu theo 3 nhóm tuổi

Nhóm tuổi	Các nước phát triển			Các nước đang phát triển		
	Tổng	Nam	Nữ	Tổng	Nam	Nữ
0 – 14	21,11	10,80	10,31	32,29	16,49	15,80
15 – 59	60,56	30,45	30,11	59,93	30,62	29,31
60 trở lên	18,33	7,55	10,78	7,78	3,71	4,07
Tổng	100,0	48,80	51,20	100,0	50,82	49,18

3. So sánh hai tháp về hình dạng, về cơ cấu theo tuổi và giới

– Các nước đang phát triển : đáy tháp mở rộng, cơ cấu tuổi trẻ, độ tuổi trẻ em đông (32,3%), người già ít (7,8%).

– Các nước phát triển : đáy tháp thu hẹp, trẻ em ít ($\approx 21\%$), người già khá đông ($\approx 19\%$).

4. Phân tích tác động đến kinh tế – xã hội

	Các nước phát triển	Các nước đang phát triển
Thuận lợi	<ul style="list-style-type: none"> – Trẻ em ít, có điều kiện thuận lợi cho việc giáo dục, chăm sóc trẻ em. – Chất lượng cuộc sống nâng cao. 	Nguồn dự trữ lao động dồi dào, đủ lực lượng lao động để phát triển kinh tế – xã hội.
Khó khăn	<ul style="list-style-type: none"> – Thiếu lao động – Phải hỗ trợ và chăm sóc y tế cho người già – Nguy cơ suy giảm dân số 	<ul style="list-style-type: none"> – Số người trong độ tuổi đi học đông, nhu cầu giáo dục, chăm sóc sức khỏe lớn. – Lao động, việc làm cho lao động bước vào độ tuổi.

IV – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Việc vẽ tháp dân số tốn nhiều thời gian, GV hướng dẫn chi tiết vẽ 1 tháp, tháp còn lại cho HS về nhà hoàn thành. Sau khi vẽ xong, GV phóng to hình dạng tháp ở trong sách để HS đối chiếu.

2. Tính cơ cấu tuổi : GV có thể chia nhóm, cử HS lên bảng viết kết quả. GV đối chiếu và chữa.

3. Phân tích tác động của cơ cấu nhóm tuổi : hướng dẫn HS kẻ bảng theo mục 4, kết hợp với bài cơ cấu dân số để thực hiện ở nhà.